

ЮВІЛЕЇ

О.І.Гуржій (Київ), В.М.ЛАЗУРЕНКО (Черкаси)

ДО 75-РІЧЧЯ ДОКТОРА ІСТОРИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА М.І.БУШИНА

10 березня 2013 р. виповнилося 75 років від дня народження доктора історичних наук, професора, академіка Української академії історичних наук, заслуженого працівника освіти України, завідувача кафедри історії України Черкаського державного технологічного університету Миколи Івановича Бушина.

Усіх, хто знає професора М.І.Бушина, без перебільшення, приваблюють такі його риси, як швидкість дій, мобільність, об'єктивність, щирість в оцінці людей, програм, явищ, здатність передбачати наслідки рішень, що приймаються, інтелігентність, чесність і порядність, ерудиція, вміння працювати з людьми.

У творчій та адміністративній діяльності професорові М.І.Бушину випала унікальна доля. Завжди вражає та хвилює те, що хоча за походжен-

ням Микола Іванович росіянин, проте він щиро любить Україну, український народ, його минуле, історію, глибоко шанує та поважає звичаї і традиції українців.

Микола Іванович Бушин народився 10 березня 1938 р. у с. Маріца Львовського району Курської області (Росія) у селянській родині. Після закінчення у 1956 р. місцевої середньої школи розпочав трудову діяльність у Донбасі, працюючи вибійником шахти №7 тресту «Лисичанськвугілля». Пройшов військову службу у збройних силах СРСР (на західних кордонах України). Здобувши вищу освіту на історичному факультеті Ужгородського державного університету (1960–1965 рр.), викладав історію в Новослобідській та Лисянській (№2) середніх школах Сумської й Черкаської областей (1965–1967 рр.).

У 1967–1988 рр. працював у партійних структурах Черкащини районного та обласного рівнів. Досвід суспільно-політичної роботи серед народу, зустрічі з простими людьми, сприйняття їхніх життєвих проблем як власних завжди породжували в нього бажання прийти на допомогу, зарадити тим, хто потрапив у скруту чи немилість чиновника.

Протягом 1980–1988 рр. працював завідувачем відділу науки та навчальних закладів Черкаського обкому КПУ, відтак довгий час займався питаннями розвитку

вищої школи, народної освіти, професійно-технічного навчання, охорони здоров'я та соціального забезпечення населення Черкащини.

Організаторська діяльність не заважала М.І.Бушину плідно працювати на науковій ниві. Закінчив аспірантуру Київського інституту народного господарства. 1976 р. в КДУ імені Тараса Шевченка захистив кандидатську («Партійне керівництво культурним будівництвом на селі 1966–1970 рр. (на матеріалах Української РСР)»), а 1988 р. в Академії суспільних наук при ЦК КПРС – докторську («Фактори соціально-культурного розвитку сучасного радянського села (на матеріалах Української РСР)») дисертації. Із 1990 р. – професор. У 1992 р. М.І.Бушина обрано дійсним членом Української академії наук національного прогресу, 1994 р. – Міжнародної академії інформатизації (м. Москва).

Із листопада 1990 р. Микола Іванович працює у Черкаському державному технологічному університеті на різних керівних посадах: був заступником ректора з навчально-виховної роботи, проректором по роботі з іноземними студентами, деканом факультету по роботі з іноземними студентами, завідувачем кафедри українознавства та історії. Із червня 2000 р. завідує кафедрою історії України. У 1999–2001 рр. обіймав посаду ректора приватного Інституту соціального управління, економіки і права (м. Черкаси). Особливо хочеться відзначити внесок професора М.І.Бушина в підготовку професіоналів-істориків, адже під його науковим керівництвом захищено 30 кандидатських дисертацій (на очолюваній ним кафедрі – 45).

Протягом 1993–2001 рр. – президент Черкаського наукового центру «Інтелект». Із листопада 2002 р. – голова Черкаського обласного відділення Українського товариства істориків науки, а з травня 2003 р. – член Національної спілки журналістів України. У 2005 р. професор М.І.Бушин створив та очолив громадську організацію – Товариство істориків Черкащини імені І.О.Гуржія.

Весь час, незалежно від зайнятості, інтенсивно займається науково-дослідницькою діяльністю. Доробок М.І.Бушина становить 300 наукових праць, у тому числі 20 монографій і 10 навчальних посібників, серед яких «Соціально-культурне розвитие села на современном этапе» (1987 р.), «Соціально-культурне обновление села» (1987 р.), «Крестьянин: социальные и духовные тупики (по результатам межрегионального социологического исследования)» (1991 р., у співавторстві), «Історія України: Навчальний посібник» (китайською мовою, 1993 р.), «Социальные технологии в странах современной цивилизации: Хрестоматия в 2 т.» (1993 р., у співавторстві), «Становлення української державності в XVII ст.: Богдан Хмельницький та його спадкоємці» (1998 р., у співавторстві), «Історія Шевченкового краю: 1939–2002 рр.» (2002 р., у співавторстві), «Українці в світі» (2003 р.), «Історія України» (німецькою мовою, 2003 р.), «Історія України: Хроніка» (у 2 ч., 2003 р.), «Історія України» (англійською мовою, 2009 р.), «Історія України: Проблемні лекції для студентів технічних вищих навчальних закладів» (2012 р., у співавторстві), «Історія стародавнього світу: Довідник школяра» (2013 р.) та ін.

У 1999–2011 рр. М.І.Бушин входив до складу спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій Донецького національного університету, а з 2004 р. – Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.

У творчості Миколи Івановича яскраво окреслюється краєзнавча тематика, присвячена вивченню Черкаського краю. У 1967 р. він виступив ідейним натхненником створення Лисянського районного історичного музею, був його першим директором (крім того, заснував наукову бібліотеку цього закладу, якій передав понад 300 примірників книг). У 1998 р. заснував музей історії Черкаського державного технологічного університету. 2004 р. у Лисянській загальноосвітній школі №2 власним коштом

обладнав кімнату-музей, присвячену відомому на Черкащині педагогу-новатору С.Г.Савранському.

На десятиріччя незалежності України М.І.Бушин започаткував історико-краєзнавчу серію «Черкаський край в особах: 1941–2001 рр.», з якої вже побачило світ 12 книг. Це фактично писемна історія Лисянщини, Чигиринщини, Золотоноші й Золотоніщини, Драбівщини, Корсунщини, Маньківщини, Кам'янщини, Монастирищини, три книжки присвячено Черкасам. У 2012 р. професор М.І.Бушин заснував науково-популярну серію «Обереги Черкащини», в якій вийшли книги «Земля слави козацької: Чигиринщина», «Витязь над Дніпром: Місто Черкаси», «Крізь віки: Місто Канів», «Мить і вічність: Уманщина», «Пам'ять не згасне: Звенигородщина», «Трипільський дух вита над нами: Тальнівщина», «Музи над Тясмином: Кам'янщина», «Кований із крици: Корсунщина», «Серце української родини: Шполянщина», «Сонце над Тікичем: Лисянщина».

Плідна праця М.І.Бушина належним чином поцінована у суспільстві. Він нагороджений знаком «Відмінник народної освіти Української РСР», грамотою Президії Верховної Ради Української РСР (1988 р.), дипломами «Людина року-1998» (Американський біографічний інститут) та «За особистий внесок у розвиток сучасного суспільства», внесений до книги «Україна на межі тисячоліть: 500 впливових особистостей», відзначений пам'ятною медаллю «Лідери ХХІ століття» (2000 р.), премією Національної спілки журналістів України «Прометей» (2006 р.), почесною грамотою Черкаської обласної ради (2007 р.), ювілейною медаллю «20 років незалежності України» (2011 р.) та ін. У 2007 р. держава відзначила вченого почесним званням заслуженого працівника освіти України. Указом Президента України №71/2009 від 12 травня 2009 р. «Про призначення державних стипендій видатним діячам науки» М.І.Бушину призначена державна стипендія (13 квітня 2012 р. указом Президента України №265/2012 продовжена на новий термін).

Знаним учителем по праву пишуться його учні. Саме вони 2005 р. створили Благодійний фонд імені професора Миколи Бушина «Історична спадщина», метою діяльності котрого визначено пошук здібних студентів, молодих науковців, краєзнавців, сприяння їм у науковій роботі. Передбачається вручення щорічної премії за кращі розробки (на сьогодні її розмір становить 12 тис. грн).

Завжди надійною підтримкою й порадицею в усіх справах та починаннях є дружина професора М.І.Бушина – Ольга Сергіївна, разом з якою вони виховали двох чудових дітей (сина Ігоря й доньку Наталію), а тепер тішаться онуком Павлом.

Своє сімдесятип'ятиріччя шановний ювіляр зустрів у розквіті творчих сил і натхнення, у повсякденних турботах і невтомній праці. Хочеться побажати Миколі Івановичу здоров'я, щастя, удачі, наснаги й сил для реалізації всіх творчих планів і задумів!